

Sygn. akt *I ACa 295/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jan Futro

Sędziowie: SSA Małgorzata Gulczyńska /spr./

SSO /del./ Marcin Garcia Fernandez

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Paulus

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. J. i P. M.**

przeciwko (...) **spółce z ograniczoną odpowiedzialnością**

w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 24 października 2017 r. sygn. akt XVIII C 35/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1 i 2 o tyle tylko, że termin początkowy biegu zasądzonych w nich odsetek ustala na 2 września 2016 r., a w pozostałej części powództwo o odsetki oddala;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów po 2.700 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Marcin Garcia Fernandez Jan Futro Małgorzata Gulczyńska

Sygn. akt I ACa 295/18

UZASADNIENIE

Powodowie J. J. i P. M. w pozwie z 7 listopada 2012 r., sprecyzowanym w piśmie z 19 grudnia 2012 r., wnieśli o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.:

– po 30.000 zł na rzecz każdego z nich wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości ich nieruchomości,

- po 20.000 zł na rzecz każdego z nich wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania w związku z koniecznością rewitalizacji akustycznej budynku mieszkalnego posadowionego na ich nieruchomości,
- ustalenia odpowiedzialności pozwanego wobec powodów na przyszłość, w związku z ujawnionymi w przeszłości szkodami związanymi z koniecznością dostosowania budynku na ich nieruchomości,
- kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w podwójnej wysokości, zasądzonych solidarnie na rzecz powodów.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa według nom przepisanych w stawce podwójnej.

W piśmie z 10 marca 2014 r. pełnomocnik powodów, po zapoznaniu się z opinią biegłego sądowego K. R. rozszerzył powództwo o 24.000 zł, tj. do kwoty 84.000 zł, a to w związku ze spadkiem wartości nieruchomości powodów. Tym samym wniósł o zasądzenie na rzecz każdego z powodów kwoty 42.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania w związku ze spadkiem wartości ich nieruchomości (k. 200-201).

Prawomocnym wyrokiem częściowym z 22 marca 2016 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów po 37.450 zł z ustawowymi odsetkami od 30.000 zł od dnia 27 lutego 2014 r. do dnia zapłaty, a od 7.450 zł od dnia 14 marca 2014 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo o zapłatę odszkodowania za spadek wartości nieruchomości w pozostałym zakresie (k. 493).

W piśmie z 24 listopada 2016 r. powodowie rozszerzyli żądanie odsetkowe, domagając się zasądzenia kwot wskazanych w pozwie tytułem kosztów rewitalizacji akustycznej nieruchomości wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 września 2012 r. do dnia zapłaty (k. 726-727).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa także w zakresie rozszerzonym.

Zaskarżonym obecnie wyrokiem z 24 października 2017 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów tytułem kosztów rewitalizacji akustycznej po 15.781,51 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 września 2012 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Kosztami procesu obciążył powodów w częściach równych co do 13%, a pozwanego w 87% – pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu.

Ustalenia faktyczne stanowiące podstawę do wydania wyroku częściowego, pozostają niezmiennie. Sąd przypomniał, że lotnisko cywilne P.-Ł. jest własnością pozwanego. W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr(...)w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P.. Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P., którego zarządcą jest (...) sp. z o.o. w P.. Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: zewnętrzną i wewnętrzną. W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Za właściwy klimat akustyczny w budynkach uznano poziom dźwięku zgodny z

obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej. Powyższa uchwała weszła w życie 28 lutego 2012 r.

Powodowie są użytkownikami wieczystymi nieruchomości gruntowej położonej w P. przy ul. (...), o pow. 0,0560 ha, znajdującej się na działce nr (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Każdemu z nich przysługuje udział wynoszący 1/2 w przedmiotowym prawie użytkowania wieczystego.

Zgodnie z załącznikami nr 6b i 7b do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) opisana wyżej nieruchomość znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P.-Ł. w P.. Na dzień wejścia w życie uchwały była zabudowana budynkiem mieszkalnym dwukondygnacyjnym, niepodpiwniczonym w zabudowie wolnostojącej.

Zgodnie z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego, nieruchomość znajduje się na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną z możliwością organizowania nieuciążliwych miejsc pracy oraz lokalizowania budynków gospodarczych.

Powodowie, wnosząc w latach 2004-2005 budynek mieszkalny, mieli świadomość, że znajduje się ona blisko lotniska Ł., jednak wówczas był to mały port lotniczy o niezbyt intensywnej eksploatacji.

W chwili powstania obszaru ograniczonego użytkowania budynek mieszkalny wymagał nakładów rewitalizacyjnych w celu zapewnienia komfortu akustycznego, szczegółowo opisanych w opinii biegłego J. W.. Wartość tych nakładów wynosi 31.563,02 zł brutto. Przede wszystkim konieczna jest wymiana okien oraz montaż nawiewników na ścianach zewnętrznych.

Pismem z 2 lipca 2012 r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty w terminie 14 dni odszkodowania w łącznej kwocie 100.000 zł, w tym 60.000 zł tytułem zmniejszenia wartości nieruchomości oraz 40.000 zł tytułem kosztów koniecznej rewitalizacji akustycznej budynku mieszkalnego.

W piśmie z 4 września 2012 r., doręczonym stronie powodowej 3 października 2012 r., pozwany wyraził chęć podjęcia rozmów w kwestii zaspokojenia uzasadnionych roszczeń w związku z ponadnormatywną emisją hałasu lotniczego. Jednocześnie pozwany zobowiązał pełnomocnika powodów do przedłożenia dokumentacji odnośnie do tytułu prawnego do lokalu oraz operatów szacunkowych od rzeczoznawcy majątkowego.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego były przepisy art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Sąd ten ustalając okoliczności istotne z punktu widzenia nakładów akustycznych na nieruchomość powodów odwołał się w całości do wyliczeń biegłego J. W..

Sąd Okręgowy wskazał, że szkoda w majątku powodów, przejawiająca się w konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych, powstała już w dacie wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z 30 stycznia 2012 r., tj. w dniu 28 lutego 2012 r. W związku z powyższym, ustalając stan techniczny budynków mieszkalnych i wymagania akustyczne jakie winny spełniać, uwzględniono parametry według stanu na dzień wejścia w życie ww. uchwały. Sąd I instancji ustalił, że po wprowadzeniu przedmiotowej uchwały budynek mieszkalny powodów nie spełnia norm dla zamierzonych i wyliczonych poziomów dźwięku hałasu. Budynek ten wymaga zatem – po wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł. – dodatkowej modernizacji w zakresie zamontowania nawiewników okiennych w ilości 8 sztuk, służących poprawie sprawności systemu wentylacji oraz wymiany okien na okna PCV o wyższej wypadkowej izolacyjności akustycznej, tj. na poziomie (...) w zależności od pomieszczeń.

Sąd I instancji podkreślił, że w związku z tym, iż w pomieszczeniach chronionych budynku powodów dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu konieczne jest podniesienie izolacyjności akustycznej budynku w ww. sposób. Łączna wartość nakładów niezbędnych do poniesienia celem zapewniania właściwego klimatu akustycznego stanowi zaś kwotę 31.563,02 zł.

Podsumowując, w ocenie Sądu powodowie wykazali, że szkoda w postaci poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną w budynku mieszkalnym na nieruchomości będącej w ich użytkowaniu wieczystym wynosi 31.563,02 zł.

Uwzględniając, że każdemu z powodów przysługuje udział we wskazanym prawie użytkowania wieczystego wynoszący 1/2, zarówno na rzecz powódki J. J., jak też na rzecz powoda P. M. zasądził tytułem odszkodowania w związku z koniecznością rewitalizacji budynku mieszkalnego kwotę po 15.781,51 zł, a w pozostałym zakresie powództwo o odszkodowanie ze wskazanego tytułu oddalił.

O odsetkach należnych od zasądzonej kwoty Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. Zaznaczył, że pozwany, jako profesjonalista, musiał mieć świadomość istnienia roszczeń, które mogą być zgłoszone w związku z utworzeniem strefy ograniczonego użytkowania i w związku z tym winien odpowiednio wcześniej przygotować się do realizacji żądań właścicieli nieruchomości z tym związanych, biorąc zwłaszcza pod uwagę doświadczenia z wypłatą odszkodowań w związku z roszczeniami mieszkańców stref wokół innych polskich lotnisk.

Sąd I instancji podkreślił, że powodowie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania z tytułu nakładów rewitalizacyjnych w piśmie z 2 lipca 2012 r., które zostało nadane w placówce pocztowej tego samego dnia. Uwzględniając czas niezbędny na doręczenie tego pisma, zdaniem Sądu pozwany miał możliwość dokonać do dnia 3 września 2012 r. kompleksowej oceny zgłoszonych przez powodów roszczeń – zasadne było zatem zasądzenie odsetek zgodnie z żądaniem powodów, tj. od dnia 4 września 2012 r.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w części, tj. w pkt 1, 2 oraz 4. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie art. 129 ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska w zw. z art. 136 ust. 3 tej ustawy poprzez ich zastosowanie i zasądzenie na ich podstawie odszkodowania z tytułu modernizacji akustycznej nieruchomości, w sytuacji gdy konieczność poniesienia tych nakładów nie jest związana z wprowadzeniem (...) ograniczonego (...);

2. naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie ustaleń w przedmiocie ustalenia zakresu i rodzaju nakładów koniecznych do zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynku strony powodowej na opinii biegłego J. W., w sytuacji gdy ów biegły nie przeprowadził stosownych badań empirycznych w budynku powodów, wobec czego nie można w niniejszej sprawie mówić o wystąpieniu szkody w rozumieniu art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 p.o.ś.;

3. naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c. poprzez oparcie ustaleń co do rodzaju nakładów koniecznych celem zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynku powodów w oparciu o opinię biegłego z zakresu akustyki i budownictwa, która jest błędna, albowiem dokonano błędnej wykładni Polskich Norm w zakresie ochrony akustycznej budynków, dopuszczalnych poziomów hałasu w pomieszczeniach mieszkalnych i akustyki środowiska (tj. normy PN-B- (...) -02 i normy PN-B- (...) (...) polegającą na nieuzasadnionym przyjęciu, iż:

– w odniesieniu do ustalenia miarodajnego poziomu hałasu lotniczego stosuje się przepisy normy PN-B- (...) -02, tj. wg biegłego klimat akustyczny w pomieszczeniach określa się dla najgorszej 0,5 godziny nocy, podczas gdy nie jest to poziom miarodajny w rozumieniu PN-B- (...) (...) (ze względu na inny czas oceny oraz na wymóg uśredniania $L_{AeqT=8h}$ dla 3 najgorszych miesięcy roku), a zatem nie można go stosować do odczytywania wymagań z tabel 5 i 6 tej ostatniej normy,

– możliwe jest wyznaczenie hałasu miarodajnego w oparciu o przyjęcie do analizy tylko jednej znaczącej operacji w odniesieniu do 0,5 godziny pory nocy, podczas gdy miarodajny poziom hałasu określony jest w PN-B- (...) (...) dla 8 godzin nocy;

4. naruszenie art. 286 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego, w sytuacji, gdy sporządzona w sprawie opinia zawierała szereg wad, które zostały wskazane przez stronę pozwaną.

Podnosząc powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje; ewentualnie o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

W piśmie z 19 kwietnia 2018 r. pozwany zgłosił dodatkowy zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że dłużnik dopuszcza się opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego nie spełniając go w dniu sporządzenia odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, w sytuacji gdy stwierdzenie istnienia obowiązku spełnienia przez niego tego świadczenia oraz ustalenie jego wysokości nastąpiło dopiero w wyniku przeprowadzonego postępowania sądowego i wydania wyroku przez Sąd I instancji.

W piśmie z 24 kwietnia 2018 r. powodowie wnieśli o pominięcie ww. pisma pozwanego oraz nieuwzględnienie podniesionego w nim zarzutu jako zgłoszonego po ustawowym terminie na wniesienie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy należycie zgromadził materiał dowodowy w sprawie, ocenił go z zachowaniem reguł wynikających z art. 233 § 1 k.p.c. i wyprowadził właściwe wnioski prawne. Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne zarówno poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia, jak i rozważania prawne.

Niniejsza sprawa jest jedną z wielu spraw o zapłatę równowartości nakładów koniecznych dla przywrócenia komfortu akustycznego w budynkach znajdujących się w strefie ograniczonego użytkowania wokół lotniska P.-Ł., rozpoznanych już przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu. Argumenty pozwanego co do braku związku przyczynowego między wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania a koniecznością poniesienia nakładów z tytułu modernizacji akustycznej nieruchomości, były wielokrotnie rozważane (zob. m.in. wyroki Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z: 31 października 2017 r., I ACa 151/17; 15 grudnia 2016 r., I ACa 723/16; 17 marca 2016 r., I ACa 1113/15; 21 grudnia 2017 r.; 22 listopada 2017 r., I ACa 562/17). Sąd Apelacyjny także w tej sprawie uznaje za niezasadny zarzut naruszenia art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (dalej: p.o.ś.).

W art. 129-136 p.o.ś. ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, opierając się na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści. Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą. Art. 136 ust. 3 jednoznacznie wskazuje, że szkodą, której naprawy może domagać się poszkodowany na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Niewątpliwie w uchwale ustanawiającej obszar ograniczonego użytkowania wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Powodowie mieli zatem prawo dochodzić swoich roszczeń bez względu na poziom faktycznego hałasu na użytkowanej przez nich nieruchomości przed ustanowieniem tego obszaru.

Nie ma zatem racji pozwany wywodząc, że powodowie mieli obowiązek wykazania w niniejszej sprawie, iż normy hałasu są na użytkowanej przez nich nieruchomości przekroczone. Okoliczność tę można domniemywać z samego faktu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania. W myśl art. 135 ust. 1 p.o.ś. obszar ograniczonego użytkowania tworzy się, gdy „mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska”. Powodowie wystąpili w sprawie z roszczeniami w związku z wprowadzeniem obszaru, a nie przekroczeniem norm hałasu. Gdyby nie ponadnormatywny hałas, któremu w związku z wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania nie mogą przeciwdziałać, budynek zapewniłby im należytą, zgodną z normami ochronę akustyczną. Obecnie natomiast, dochowanie tych standardów wymaga poczynienia nakładów. Pozwany w apelacji nie podważa trafności rozumowania biegłego w tej kwestii. Nie budzi więc wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że powodowie wykazali, że wydatki konieczne dla dostosowania budynku do obowiązujących norm pozostają w związku przyczynowym z wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania.

Sąd Apelacyjny nie podziela zarzutów naruszenia przepisów postępowania, które zmierzały do podważenia oceny opinii biegłego J. W.. Biegły ten ma odpowiednie przygotowanie zawodowe i doświadczenie. Odwołując się do braku własnych, dokonanych aktualnie przez biegłego pomiarów, pozwany zapomina, że art. 129 ust. 4 p.o.ś. ustanawiała zaledwie dwuletni termin zawity do zgłoszenia roszczeń. Rewitalizacja akustyczna musi być zatem prowadzona nie na podstawie pomiarów z krótkiego okresu czasu, ale odwoływać się do założeń, jaki hałas na danej nieruchomości może być wywoływany przez funkcjonowanie lotniska.

Zarzut, że biegły nie przeprowadził badań empirycznych w budynku powodów pozostaje niezrozumiały, skoro obliczenia biegłego miały swe źródło w porównaniu zastosowanych do jego wzniesienia materiałów budowlanych i ich właściwości z materiałami niezbędnymi dla poprawy akustyki, przy czym biegły precyzyjnie opisał ich parametry, wskazując, które z elementów podlegają wymianie z uwagi na niedotrzymanie przez nie wymogów akustycznych.

Problem Polskich Norm, które winny mieć w sprawie zastosowanie, był już podnoszony przez stronę pozwaną w postępowaniu przed Sądem I instancji po wydaniu przez biegłego opinii pisemnej. Biegły J. W. odniósł się do zarzutów pozwanego w opinii uzupełniającej z 28 marca 2017 r. (k. 747-753) oraz w czasie przesłuchania na rozprawie w dniu 10 października 2017 r. (k. 805-806), wyjaśniając wszelkie wątpliwości zgłaszane w związku ze sporządzoną opinią. Na rozprawie był obecny pełnomocnik strony pozwanej, który po wyjaśnieniach biegłego odnoszących się do zarzutów związanych z wykorzystanymi opracowaniami nie zadawał dodatkowych pytań ani co do konkretnej zastosowanej normy, ani też co do wskaźników hałasu, jakie biegły przyjął do wyliczeń. Sąd Okręgowy słusznie uznał zatem sprawę w tym zakresie za dostatecznie wyjaśnioną. Przekonująco biegły wskazał, że normy mają za zadanie chronić przed niekorzystnymi zjawiskami, jakie pojawiają się w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania i należy je interpretować pamiętając o tym celu. Stanowisko to Sąd Apelacyjny podziela.

W świetle powyższego nie było zatem podstaw do stwierdzenia, że opinia biegłego J. W. została sporządzona z wykorzystaniem błędnej podstawy prawnej w postaci nieobowiązującej normy w zakresie izolacyjności budynków, nie mogły więc odnieść skutku zarzuty naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c. Zarzuty te byłyby trafne wyłącznie w sytuacji, gdyby wiązały się z wykazaniem przez stronę procesu wadliwości sporządzonej opinii. Tymczasem Sąd Okręgowy w sposób wyczerpujący uzasadnił, dlaczego zastrzeżenia zgłaszane przez pozwanego w toku procesu nie podważyły prawidłowości obliczeń wysokości nakładów koniecznych dla poprawy akustyki nieruchomości użytkowanej przez powodów. Sąd Apelacyjny również nie znalazł powodów, by uznać opinię biegłego J. W. za wadliwą, a w związku z tym prowadzenia dowodu z opinii innego biegłego.

Wobec wniosków opinii biegłego usprawiedliwione jest zatem stanowisko Sądu I instancji, że po stronie powodów powstała szkoda w rozumieniu art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 p.o.ś.

Naruszenie prawa materialnego Sąd Apelacyjny musi brać pod uwagę z urzędu. Tym bardziej dopuszczalne jest zwrócenie uwagi na to naruszenie przez skarżącego w dowolnym momencie postępowania apelacyjnego.

Zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. okazał się częściowo uzasadniony. Sąd Apelacyjny w pełni podziela wywody Sądu Okręgowego, a także Sądu Apelacyjnego rozstrzygającego sprawę w przedmiocie wyroku częściowego, że pozwany pozostaje w opóźnieniu z zapłatą co najmniej od 4 września 2012 r. Kwestia wymagalności roszczenia o wyrównanie szkód spowodowanych wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania była już przedmiotem szczegółowej analizy Sądu Najwyższego w sprawie III CSK 342/15 (wyrok z 8 listopada 2016 r., LEX 2252191). Sąd Apelacyjny argumentację Sądu Najwyższego w pełni podziela. Nie jest jednak znana wysokość szkody powodów na ten dzień. Bieglego J. W. jednoznacznie wskazał w opinii, że brał pod uwagę ceny z 2 września 2016 r. Ani Sąd, ani żadna ze stron nie zadbała o uzyskanie od biegłego informacji czy ceny te były adekwatne także 4 lata wcześniej. Nie ma więc w sprawie materiału dowodowego, który pozwoliłby z zapłatą jakiej kwoty opóźniał się pozwany w dniu 4 września 2012 r. Sąd Apelacyjny nie dysponuje taką wiedzą. Dlatego też termin naliczania odsetek przesunięto na dzień 2 września 2016 r., ponieważ na ten dzień ustalono wysokość szkody powodów.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok jedynie co do roszczenia ubocznego, a w pozostałym zakresie, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako niezasadną.

Ponieważ pozwany przegrał postępowanie apelacyjne niemal w całości, o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z treścią przepisów art. 100 k.p.c. w zw. z § 15 ust. 1, § 2 pkt 5 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.).

Małgorzata Gulczyńska Jan Futro Marcin G.-F.

--	--	--